

gova usmiljenost in dobroteljnost. To je sploh značilna poteza na vseh onih, katerim je vera Kristusova res prešnila dušo in življenje. Vidimo to na prvih kristjanih, vidimo to pozneje v vseh krščanskih časih. Ta usmiljenost in dobrotljivost je tudi ona velika moč, ki zboljšuje razmere na svetu. Kako veliko tega duha je treba v naših časih! Da bi ta res krščanski duh bival in močno deloval v naših dušah. Slišim ugovor, kako naj pomagamo, ko sami nimamo veliko. Če le nekaj imamo, skušajmo tudi s tem pomagati. Glavno pa je, da skušamo vedno več usmiljenega duha spraviti med svet. Čim več ga bo, tem lepše bodo razmere. Ta duh je pomagal vedno, še bo tudi v naših časih.

Velik dan belgrajskih katoličanov. V belgrajskem predmestju Čukarica živi okoli 1000 katoličanov, največ delavcev. Ti so dobili 17. novembra svojo hišo božjo. Ob veliki navzočnost ljudstva je belgrajski škof Rodič posvetil novo cerkev sv. Cirila in Metoda. Cerkev je dolga 23 metrov, široka 9, visoka 10 metrov ter ima štiri oltarje. — Novo župnijo bodo oskrbovali slovenski lazaristi. V bližini nove cerkve so ustanovile svojo naselbino tudi usmiljene sestre sv. Vincencija Pavelskega, da bodo skrbele za bolnike in reveže.

Romanje v Rim. Čim bolj se bliža leto zlatomašniškega jubileja h koncu, tem številnejši postajajo vlaki, ki pripeljejo stotine in tisoče romarjev iz vsega sveta, da bi se poklonili zlatomašniku na papeškem prestolu in mu izrazili svojo vdanost. Sveti oče vse romarje res očetovsko sprejema, hvali njihovo vdanost in požrtvovalnost, jih bodri k novemu delu, jih tudi tolaži in jim vliva potrebnega poguma. Meseca decembra gre tudi odposlanstvo našega ljudstva se papežu poklonit.

Usodni sadovi pogrešene vzgoje. — Ljudje, ki so zavrgli Boga in hočejo tudi otroke tako vzgojiti, govorijo o tem, kako se mora otroku pustiti njegova volja, kako prav za prav nima nihče pravice otroku kaj zapovedati ali mu braniti, da naj otrok stori to, kar se pač njemu ljubi. Posebno vneto so širili te nazore socijalistični vzgojitelji v Avstriji in Nemčiji. Pa se kažejo tudi sadovi. Na dunajski šoli pojejo otroci bogokletne pesmi. Pri nekem skupnem obhajilu vrže otrok sv. hostijo na tla in jo pohodi, potem se še pa baha s tem. V Berlinu so bili otroci v gledališču pri otroški predstavi. Ker jim predstava ni bila dosti divja, so začeli razgrajati ter razbijati, da je morala priti policija. Da, to rodi ono govorjenje, da nima otrok nikogar nad seboj, da sme vse, kar se mu ljubi, da nima nihče pravice mu kaj braniti. — Krščanski vzgojitelj pa, sam udan božjim naukom in zahtevam skuša tudi svojega gojenca z vsem njegovim bitjem navezati na voljo božjo. To je v največji blagoslov gojencu a tudi vzgojitelju.

Opozorjamo cenjene naročnike na prospekt »Tajna borznega uspeha«, ki je bil priložen našemu listu.

NOVICE

Čitajte današnji uvodnik na prvi strani!

Vse cenjene naročnike opozarjamo, da smo današnji številki Slovenskega Gospodarja priložili položnice, s katerimi blagovolite poravnati naročnino za prihodnje leto. Slovenski Gospodar stane za celo leto Din 32.—, za pol leta Din 16.— in za četrt leta Din 9.—.

Mlad g. kaplan umrl. V slovenjgraški bolnici je umrl 26. novembra bivši kaplan v Gornji Lendavi v Prekmurju g. Mirko Štruc. Rodom je bil iz Slovenjgradca in je prejel mašniško posvečenje še le leta 1924. Spominjajmo se mlade duhovniške duše v molitvi in ohranimo jej časten spomin!

Znana mariborska osebnost umrla. Po več mesečnem bolehanju je preminul v četrtlet starosta mariborskih Slovencev, obče znani notar g. dr. Fr. Firbas. Rajni je bil rojen leta 1845 v Bišu pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Bil je hvalevredno zaveden Slovenec in je vršil notarsko službo skoro do zadnjega. Ostani mu ohranjen med štajerskimi Slovenci časten spomin!

Žrtvi mariborske letalske nesreče. Poročali smo o aeroplanski nesreči na mariborskem Glavnem trgu. Oba ponesrečenca: pilot Müller in odvetnik dr. Ivan Šestan sta sedaj umrla v mariborski bolnici eden za drugim.

Kmečka predstava v mariborskem gledališču. Da tudi naši okoličani — kmetovalci lahko proslavijo desetletnico mariborskega gledališča, se je uprava odločila, da priredi v nedeljo dne 15. decembra ob 15. (3.) uri popoldne kmečko predstavo pri najnižjih cenah, to je Din 5.— za posamezen sedež in Din 3.— za posamezno stojišče. Uprizori se pretresljiva drama iz vojnih dni »Stilmondski župan«. — Naročajte vstopnice skupno po dopisnici, naslovljeni na »Narodno gledališče v Mariboru«.

Pazite na decol V Brezovi pri Framu se je triletni sinko poljskega delavca Kovačiča preveč približal zakurjenemu štedilniku. Ker je bil fantek brez nadzorstva, se mu je vnela obleka. Na krik gorečega je prihitela v kuhinjo mati ter sosedje, a so bile opekline že tako občutne, da je deček umrl.

Žena ubila moža. Od Sv. Barbare v Slovenskih goricah poročajo žalostno vest. Zakonca Zorčič Ignacij in Liza, žetlarja v Žikercih nista živela v najboljšem sporazumu. Dostikrat sta se prepirala. Dne 25. novembra tega leta na večer je prišel mož nekoliko vinjen domov. Kaj sta imela potem med seboj, se še ni dognalo, dejstvo je, da so našli zjutraj moža sredi sobe sedečega na stolu z razbito lobanjo, tako da so viseli možgani čez obraz, v predpasniku pa je ležala še kost od lobanje. Žena je priznala, da je udarila moža z nekim lesom. Preiskava bo dognala, v koliko odgovarja ta zagovor resnici. To je sedaj v lenarškem sodnem okraju od 13. oktobra do 25. novembra že peti nasilni smrtni slučaj; posledica vsemu je preveliko zavživanje alkohola, posebno šmarnice.

Sprememba voznega reda Maribor—Zgornji Duplek. Na progi Maribor—Zgornji Duplek odhaja dnevno avtobus od 1. decembra

naprej z Glavnega trga proti Zgornjemu Dupleku zjutraj ob 6.18 in opoldne 12.10. — Odhod iz Zgornjega Dupleka (brod) ob 7 in 12.47. Dnevne vožnje v D. M. Brezje z odhodom ob 7.35, 13.00, 17.10 in 18.15 z Glavnega trga so ukinjene, pač pa vozi avtobus ob sobotah, nedeljah in praznikih ob 18.15 z Glavnega trga do broda in odhaja ob 18.50 od Zgornjega Dupleka proti Mariboru.

Kdo je vodil prve ladje skozi Sueški prekop? Zadnjič smo beležili, da je blagoslovil Sueški prekop bosanski frančiškan, drug Hrvat je pa razstrelil ob priliki slovesne otvoritve skalo, ki je razdvajala morje. Krmar, ki je vodil prve ladje skozi prekop, je bil poznejši ladijski kapitan Hrvat Modrčin iz Kraljevice.

Starodavni nebotičniki. Z nebotičnimi stavbami se ne ponaša samo današnji svet, ampak so bile znane že v starodavnih časih. V starem mestu Kartago v Severni Afriki so bile hiše, ki so dosegle višino 8 do 10 nadstropij. V starem Rimu so bile za revnejše sloje pozidane kasarne, te so stavili vedno višje. Rimski senat se je čutil poklicanega, da je izdal prepoved, da te stanovanjske hiše ne smejo presegati višine 20 metrov. V starem Byncanu (Carigradu) niso bile redkost stavbe od 14 do 16 nadstropij in to 300 do 400 let po Kristusu.

Največje potniško letalo. Te dni je bilo dogotovljeno največje angleško potniško letalo »R 100«. Zračni velikan ima 6 motorjev po 660 do 700 konjskih sil, ki proizvajajo skupno 4200 konjskih sil. Ne da bi letalo pristalo, bo lahko letelo iz Angleške v Avstralijo. Prostora je za 150 oseb in 100 postelj. Potniki se lahko sprehajajo po posebnem hodniku. V eni jedilnici je prostora za 50 oseb.

Vsi samostani v Kiewu zaprti. V znanem ruskem mestu Kiew so zatvorili sovjeti vse cerkve in samostane. Istočasno je bilo zaukazano, da morajo zapustiti samostanska poslopja vsi redovniki. V samostane bodo namestili muzeje in brezverske šole.

Posledice hudega potresa. Veliki angleški otok ob severoameriški obali Novo Funlandijo je obiskal 18. novembra silovit potres. Še le sedaj so znane od nesreče posameznosti. Potres je povzročil veliko materialne škode in zahteval več človeških žrtev. Največ je trpel valotok Burin, kjer je utonilo 22 oseb. Na mnogih krajih so se porušile hiše ter je uničenih veliko ribiških čolnov. V pokrajini Bor sta sledili ena za drugo plima ter oseka. Morje se je dvignilo za 15 metrov. Neko 30 metrov visoko in 60 m dolgo stavbo so vrgli valovi za 200 metrov od morja v notranjost. Angleška vlada je poslala težko prizadetim vsestransko pomoč.

Kako so razviti čuti pri živalih? — Stvarstvo je oborožilo posamezne živali s posebno vrsto razvitimi čuti, da se zamorejo preživljati in se braniti napram raznim nevarnostim in sovražnikom. Najboljše razviti vid posedajo ptice. Ptiči zelo dobro vidijo, slabše slišijo, voh je pri njih razvit zelo slabo. Golob vidi z zvonika kje daleč na na polju eno zrnco. Istotako zagleda vrana iz višine košček mrhovine. Sokolu se ne skrije miš niti med zeljem.

Iz kilometerske višine se spusti na plen orel, najdalje vidi veliki ptiči mrhovinarji. Srna ovoha človeka na 300 do 500 metrov, jelen na 700 metrov. Zelo dobro razvit nos in posluh ima lisica. Pri zajcu govorijo že njegove dolge uhlje o izrednem sluhu. Mačka voja slabo, pač pa dobro vidi ter sliši. Divje svinje primeroma slabo vidi, opremljene so z najboljšim sluhom.

Najvišje vremenske opazovalnice na svetu. Današnji svet se bavi veliko z raznimi vremenskimi opazovanji ter napovedmi. Za merjenje zraka, opazovanje neviht, vetrov itd. služijo posebne opazovalnice, ki so opremljene s posebnimi instrumenti in zgrajene na visokih točkah. V naslednjem hočemo podati seznam najvišjih opazovalnic na svetu: Italija ima znamenito vremensko opazovalnico na 4560 m visokem Monte Rosa in na sicilijanskem ognjeniku Etna v višini 2942 metrov. Italijanska sosedna Švica ima opazovalnici na Sântis (2500) in na Jungfrauenjoch (3500 m). V avstrijskih Alpah je znamenita opazovalnica na Sonnblicku (3168 m) in na Jungspitze (2960 m). Na Francoskem je znana gora v Pirinejah Pic du Midi z opazovalnico v višini 2859 m in na Montblanku 4359 m. Vse druge francoske opazovalnice so pod 2500 m. V Afriki je opazovalnica na Pic Teneriffa (2100 m). Drugi dve afriški gori Kilimandscharo (6010 m) in Kenia (5242 m) sta še brez opazovalnic. V Aziji je znana opazovalnica Leh v Severni Indiji v višini 3105 metrov. Avstralija posedla svojo opazovalnico na Mount Kosciusko (2235 m). V Severni Ameriki slovita opazovalnici na Mount Rose (3292 m) v državi Nevada in v Kaliforniji na Mount Whitney (4420 m). Južno ameriška država Bolivija leži 2000 m visoko. V Južni Ameriki je vremenska opazovalnica na gori Challa na sredi jezera Titicaca (3840 m) in na vrhu Huaina Polosi v višini 4920 metrov. Najvišjo vremensko opazovalnico ima sovjetska Rusija na gori Elbrus v Kavkazu v višini 5350 m.

Najstarejša karta na svetu. Najstarejšo karto na celem svetu hrani britski muzej v Londonu. Je to poškodovana lončena tablica z babilonskim klinopisom. Segla nazaj v leto 490 pred Kristusom, ko so premagali Grki v Evropo prodirajoče perzijske kralje pri grškem mestecu Maraton. Na lončeni plošči je označeno predvsem zvezdnato nebo kot sedež bogov. Nebo je obdano od nebeskega Oceana. Na sredini je zemlja z Babilonijo ob reki Evfrat v Mezopotamiji. Babilonija, ki pomenja celi svet, je obdana od Bridke reke, ki se razliva in seza na nekaterih krajih v notrajnost zemlje. Med zemljo in nebom so ob straneh sedmeri okraji, ki visijo v zraku po babilonskem računu 7 milj in istotako daleč so tudi eden od družega. Dva od teh okrajev ali otokov sta tako poškodovana, da ni mogoče razbrati, kaj prav za prav predstavljata. V tretjem okraju je videti letečega ptiča. V četrtem okraju je svetloba večja nego večerna zarja in svet zvezda. V petem okraju je popolna tema, znak, da so imeli Babilonci pojem o vedni noči na severu. V šestem okraju je razločiti natanko rogatega vola, ki se pripravlja na napad. Sedmi

otok nam predločuje razsvitljeno jutro. Starodavna najdba je znamenitost za dokaz, kako so si predstavljali stari Babilonci nebo, prostor med nebom ter zemljo in svet kot neznatno Babilonijo.

Žena pred 7000 leti. Pri izkopavanjih srog mesta Kisch (Mezopotamija v osrednji Aziji), ki je bilo eno najstarejših v zgodovini, so našli več predmetov, iz katerih se da sklepati z vso sigurnostjo na življenje žene pred 7000 leti. Iz sv. pisma in drugih dokumentov je razvidno, da je bila žena sužnja moža. Zgoraj omenjene najnoveše izkopine dokazujejo, da je bila žena naroda Sumerejcev v Mezopotamiji pred 7000 leti v istem položaju, kakor današnji mestni ženski svet. Sumerejske ženske so se lepoticile za sprehode, da so ugajale moškim. Oblačile so se v volneno obleko, ki je bila speta z zaponkami iz bakra in z brošami iz školjk. Obleka je bila okrašena z okraški iz slonove kosti. Predno se je podala Sumerejčanka na šetnjo, si je pobarvala obraz, lice in ustnice z rdečim barvilom. Lasje so bili zviti visoko in okrašeni z glavniki iz školjk in bakrenimi zaponkami. Krog vratu so nosile bakrene ovratnice. Razna dišča mazila, olja in barvila si je pripravljala tedaj lepoticenju udani ženski svet sam. Našli so posode, ki so bile polne parfuma. Pri razkopavanju so zadeli na otroške igrače. To so bili dvoколni vozički, v katere so bili vpreženi voli. Ako je otrok jokal, ga je uspavala mati s harfo na 7 strun. Pred toliko tisočletji je bila ženska udana plesu, za katerega se je posebno olepoticila ter nakitila. Našteta dejstva dokazujejo, da se je suženjski položaj ženske razvil še le pri Egipčanih in Judih, pri najstarejših kulturnih narodih je bila žena z možem enakopravna in so jo smatrali za nekako višje bitje.

Pri boleznih želodca, črevesja in presnavljanja privede uporaba naravne »FRANZ JOSEFOVE« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša pot hranilnim snovem, da pridejo v kri. Zdravniška strokovnjaška izvedenja povdarjajo, da se »FRANZ JOSEFOVA« voda zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 1116

Kupuj premišljeno, da kupiš po ceni a kljub temu dobro! Najprijetneje je, ko se doma lepo udobno sedi pred veliko ilustrirano knjigo svetovne razpošiljalne tvrdke Suttner in premišljeno izbira vse, kar se potrebuje. Tu je na tisoče predmetov za vse svrhe, katere se lahko nabavi brez vsakega rizika, ker to, kar ne ugaja se zamenja, ali pa se vrne denar. Tudi naši čitalci lahko dobe to praktično knjigo popolnoma brezplačno ako jo zahtevajo od svetovne razpošiljalne tvrdke H. Suttner v Ljubljani št. 992.

Moderen človek se vedno bolj vrača k prirodi. On hoče biti in ostati čvrst, zdrav in prožen. Za to je pravi znak našega časa vse večja razširjenost Fellerjevega prijetno diščega Elsafluida iz rastlinskih esenc, in to za notranjo in zunanjo uporabo. Kot pomoč proti revmatizmu, nervoznosti, prehlajenju itd. Elsafluid ni drag! V lekarnah in podobnih trgovinah se dobiva že za 6 in 9 Din, ter se ga v resnici lahko priporoči. — Po pošti iz lekarne Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341.

Cene in sejska poročila.

Ne pozabite prečitati uvodni članek v današnji številki!

Mariborski trg. Na mariborski sobotni trg, dne 30. novembra tega leta so pripeljali šepharji na 56 vozeh 176 zaklanih svinj, kmetje 4 voze sadja, 18 voz krompirja, 6 voz čebule, 22 vozov zelja, 16 voz sena in 6 slame. Svinjsko meso so prodajali po 15 do 30 Din. Jabolka 4—8, hruške 6—10, suha slive 12 Din za kg. Krompir 0.75—1.25, čebula 2—3, česen 18 do 20, zelje 0.50—2. Seno 80—100, slama 65 do 70 Din. Pšenica 2.50, ječmen 2, oves 1.50, koruza 2, ajda 2, proso 3, fižol 3.50—4, grah 4 do 5 Din. Kokoš 30—40, piščanci 25—35, gos 60—70, puran 65—100, domači zajec 15—40, divji zajec 45—55 Din. Kislo zelje 4, kislj repa 2 Din. Gobe 1—2 Din. Mleko 3, smetana 12 do 16, surovo maslo 36—40, jajca 2, med 18.

Mariborsko sejsko poročilo. Prignanih je bilo 6 konj, 9 bikov, 60 volov, 290 krav in sedem telet; skupaj 381 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 26. novembra 1929 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 9—10; poldebili voli od Din 7—8; biki za klanje Din 8.75; klavne krave debele od Din 7—8; plemenske krave od Din 6 do 7; krave za klobasarje od Din 4—5; molzne krave od Din 7—9; breje krave od Din 7—9; mlada živina od Din 8—8.25; teleta Din 12.50. Prodanih je bilo 218 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 38.

Mariborsko sejsko poročilo. Na svinjski sejmu, dne 20. novembra 1929 je bilo priplavljenih 228 svinj in ena koza; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7—9 tednov stari komad od Din 125—200; 3—4 mesece stari od Din 250 do 400; 5—6 mesecev stari od Din 450—500; 8 do 10 mesecev stari od Din 550—800; eno leto stari od Din 1000—1500; 1 kg žive teže od Din 10 do 12.50, 1 kg mrtve teže od Din 17 do 18. Prodanih je bilo 177 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso od Din 12—20 za kg; telečje meso 1 kg od Din 20 do 25; svinjsko meso sveže 1 kg od Din 15—30.

★

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rozan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica št. 25. 1376

Upnikom »Slavenske banke« se je začelo izplačevati potom Prve hrvatske štedionice, podružnica v Mariboru, vsaki dan dopolne proti vložitvi knjižice. Glavnica je obrestovana do otvoritve konkurza, od te svote se izplača 22 odstotkov. — V. Močnik.

Zadružni koledar je priložen današnji številki. Namen koledarja je, da pripravi pot raznim zadružnim tečajem in sredstvom, ki naj razširjajo in utrdijo med podeželskim narodom zadružništvo. Koledar si dobro shranite!

Pivovarne v naši državi. V torek, 26. novembra, se je vršil v Ljubljani občni zbor delniške družbe pivovarne »Union«, ki je izkazal, da ima ta družba v poslovnem letu 1928/29 2.215.000 dinarjev čistega dobička napram 1.925.000 dinarjev v prejšnjem letu. Radi tega je bila tudi dividenda povišana od 14 na 16 odstotkov. Pivovarne so med seboj